SPK STATENS PENSJONSKASSE

Returadresse: postboks 10 Skøyen, 0212 Oslo

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Avdeling for urfolk og nasjonale minoriteter
Postboks 8112 Dep.
0032 Oslo

Vår dato	15.11.2021
Vår referanse	21/025133
Deres dato	13.08.2021
Deres referanse	21/4396

Høring - forslag om endringer i sameloven (samelovens språkregler)

Vi viser til høringsnotat fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet datert 13.08.2021 og forslag om endringer i samelovens språkregler. Forslagene bygger på forslag fra Samisk språkutvalg (NOU 2016: 18 Hjertespråket) og formålet er bla. å styrke den samiske språkbruken, samt bevare og utvikle de tre samiske språkene.

Departementet har særskilt bedt om innspill og kommentarer til forslagets kapitel 3 «rett til svar på samisk» og avsnitt 5.4 som knytter seg til bruk av selvbetjeningsløsninger på samisk.

Å styrke de samiske språkene i samfunnet vårt synes vi er viktig. Allikevel mener vi at tiltak som vurderes iverksatt må veies mellom behovet for ressursinnsats sett opp mot ønsket verdi og effekt for samfunnet. Våre kommentarer følger nedenfor.

Landsomfattende organ – Statens pensjonskasse

Departementet foreslår å utvide listen over landsomfattende organer hvor samiske språkbrukere skal ha rett til å få svar på samisk ved skriftlige henvendelser. Offentlige organer med landsdekkende funksjoner må kunne svare både på nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk. Statens pensjonskasse er foreslått som et landsomfattende organ som skal inngå på ny utvidet liste.

Departementet skriver i høringsnotatet at følgende er vektlagt i utvelgelse av hvilke landsomfattende organer som skal kunne svare skriftlig på samisk:

- Hvilke organer som tar avgjørelser av stor betydning for enkeltpersoner eller samiske næringsinteresser
- Hvilke organer som har en særlig rolle for bevaring av samisk språk og kultur
- Landsomfattende organ som etter omorganisering og sentralisering av offentlige tjenester nå utfører tjenester som tidligere ble utført av lokale eller regionale tjenestekontor

Statens pensjonskasse forvalter pensjonsordning til ansatte i staten, skoleverket og virksomheter som har en tilknytning til det offentlige. Vi forvalter også pensjonsordningen for Sametinget. Vi har dermed en tjenestekrets som omfatter det samiske språkområdet. Av om lag 1,1 million medlemmer i pensjonsordningen vi forvalter, anslår vi at i overkant av 4000 (0,36 %) av dem er medlemmer tilhørende det samiske språkområdet (moderat anslag). Statens pensjonskasse har kun et kontor lokalisert i Oslo, og har historisk også alltid kun hatt det.

Per i dag har vi ingen krav om å besvare henvendelser på samisk. Vi har likevel noe informasjon om pensjonsordningen på nordsamisk på våre nettsider. Besøksstatistikk viser at disse sidene er svært lite brukt i dag. Så langt i år har vi hatt om lag 3,7 millioner besøk på www.spk.no. Under 0,15 % (ca. 5.000) besøk har vært på samiske sider. Vi kan i dag også besvare muntlige henvendelser på nordsamisk på vårt kundesenter. Erfaringer over år viser at slike henvendelser er svært få.

Kapittel 3: Rett til svar på samisk

Sameloven § 3-3 regulerer rett til svar på samiske språk. Forslaget innebærer en utvidet rett til skriftlig svar på samisk fra landsomfattende organ. Det foreslås gjennom forskrift å utvide listen over landsomfattende organer som har plikt til å gi et skriftlig svar på samisk. Statens pensjonskasse er foreslått som en av virksomhetene, hvilket innebærer at vi skal kunne svare ut skriftlige henvendelser på både sør, lule og nordsamisk.

Å styrke de samiske språkene i samfunnet vårt synes vi er viktig. Allikevel mener vi at tiltak som vurderes iverksatt må veies mellom behovet for ressursinnsats sett opp mot ønsket verdi for samfunnet.

På den ene siden vil forslaget bidra til at de av våre medlemmer som ønsker å kommunisere skriftlig med oss på de tre samiske språkene kan det. Det kan gi viktige positive effekter som at rettighetsinformasjon blir lettere å forstå for noen. Regelverket vi forvalter er komplekst, og vanskelig tilgjengelig for folk flest. Pensjonsreformen vi står midt i innebærer også at valgmulighetene fremover for medlemmene våre som er yrkesaktive blir flere. En kjerneoppgave for oss er at vi evner å forenkle og kommunisere på et klart og enkelt språk, slik at kundene våre forstår rettigheter og plikter - og kan ta gode valg. Å gi gode brukeropplevelser er sentralt for oss, og det omfatter selvsagt også samiskspråklige som kontakter oss.

På den annen side er det vår erfaring over år at vi svært sjelden mottar skriftlige henvendelser på samisk. Et moderat anslag er at rett i overkant av 4.000 (0,36 %) av om lag 1,1 millioner medlemmer hos oss tilhører de samiske språkområdene. Hvor mange av disse igjen som ønsker å kommunisere skriftlig med oss på samisk, fordelt på de tre samiske språkene, er vanskelig å anslå. Vi har heller ikke kompetanse til å svare ut henvendelser på alle de tre samiske språkene, og vil måtte inngå avtale med byråer for oversettelsestjenester. Forslaget vil derfor få både økonomiske og administrative konsekvenser for oss. Utfordringene for vår del er flere:

- *Vi må få etablert gode ordninger for tjenestekjøp av oversettelsestjenester.* Vi kjenner ikke til hvordan markedet på alle de tre samiske språkene er i dag. Forslaget vil innebære økte kostnader knyttet til oversettelse, transaksjonskostnader og administrasjon. Vi må også etablere nye manuelle administrative rutiner som ivaretar personvern i forbindelse med oversettelsestjenester.

- *Svartider til de som henvender seg til oss på samisk vil bli lengre.* Vi må først få oversatt henvendelser fra samisk til norsk, deretter utforme svar på norsk som sendes til oversetting på riktig samisk språk før kunden får svar på sin henvendelse til oss.

- *Vi har ingen mulighet til å kvalitetssikre oversettelsen fra tjenestekjøp fordi vi mangler språkkompetansen på de tre samiske språkene selv.* Det innebærer en risiko for at

informasjonen kan inneholde feil. I ytterste konsekvens kan det resultere i misforståelser om rettigheter og plikter, og gi økonomiske konsekvenser både for medlem, arbeidsgiver og SPK.

- *Pensjonsfaglige begreper må sannsynligvis utvikles i de tre samiske språkene*. Dette vil kreve spesialkompetanse (både pensjonsfaglig og samisk språklig kompetanse) som vi ikke innehar i dag. Vi kan i dag besvare muntlige henvendelser på nordsamisk på vårt kundesenter. Slike henvendelser er svært få, men erfaringene viser at det er behov for å supplere med bruk av norske pensjonsfaglige begreper i muntlige samtaler, fordi det samiske språket mangler dette.

Kapittel 5: Oversettelse av regler og offentlig informasjon

Kapittel 5 omhandler oversettelser av regler og offentlig informasjon, hvor det stilles krav om at også selvbetjeningsportaler er omfattet av bestemmelsen. Vi oppfatter at denne plikten ***ikke*** gjelder for Statens pensjonskasse. Skulle vi senere bli omfattet av et slikt krav, vil det kreve store økonomiske investeringer og betydelig administrativ oppfølging.

Med vennlig hilsen

Statens pensjonskasse

Jeanette Christensen
Kommunikasjonsdirektør

Kristin Reiten
Senior kommunikasjonsrådgiver